

Rozvojový plán obce Poša

2024 - 2030

v rámci Národného projektu Rozvojové tímy I. podporeného

Európskym sociálnym fondom+

Verzia 1.0

Obsah

Zoznam tabuliek	str.3
<u>Úvod.....</u>	str.4
<u>1. Prezentácia obce a jej základné údaje.....</u>	str.5
1.1. História obce	str.6
1.2. Súčasný stav	str.6
1.3. Organizácie pôsobiace v obci	str.7
1.4. Dopravná infraštruktúra	str.7
1.5. Technická infraštruktúra	str.7
1.6. Zdravotnícka infraštruktúra	str.8
1.7. Obyvateľstvo	str.8
1.7.1. Obyvateľstvo podľa pohlavia	str.8
1.7.2. Veková štruktúra obyvateľstva	str.9
1.7.3. Národnostná štruktúra obyvateľstva	str.10
<u>2. Zapojenie verejnosti do prípravy RPO prostredníctvom komunitných fór a fókusových skupín.....</u>	str.11
2.1. Komunitné fórum	str.11
2.2. Fókusová skupina	str.11
2.2.1. Prvé stretnutie fókusovej skupiny – úvodné stretnutie	str.13
2.2.2. Druhé stretnutie fókusovej skupiny – oblasť bývania prierezo s protirómskym rasizmom	str.13
2.2.3. Tretie stretnutie fókusovej skupiny – oblasť vzdelávania prierezo s protirómskym rasizmom	str.13
2.2.4. Štvrté stretnutie fókusovej skupiny – oblasť zamestnanosti prierezo s protirómskym rasizmom	str.13
<u>3. Analytická časť.....</u>	str.14
3.1. Analýza súčasného stavu – oblasť vzdelávania	str.14
3.2. Analýza súčasného stavu – oblasť zamestnanosti	str.16

3.3. Analýza súčasného stavu – oblasť bývania	str.19
3.4. SWOT analýzy	str.20
<u>4. Strategická časť.....</u>	str.25
4.1. Vízia, ciele a priority	str.25
<u>5. Programová časť.....</u>	str.28
5.1. Prioritné oblasti a opatrenia	str.28
5.2. Plánované projekty na roky 2024 – 2030 a finančný plán	str.29
<u>6. Realizačná časť.....</u>	str.33
6.1. Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie RPO	str.33
<u>7. Monitorovanie a hodnotenie.....</u>	str.35
<u>Záver.....</u>	str.36
Zoznam použitých skratiek	str.37
Zoznam použitej literatúry	str.38
Príloha č.1: Spracovatelia RPO Poša 2024-2030	str.39

Zoznam tabuliek:

Tabuľka č.1: Prezentácia obce	str.5
Tabuľka č.2: Základné údaje obce	str.5
Tabuľka č.3: Štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia, stav k 31.12.2023	str.8
Tabuľka č.4: Demografické údaje k 31.12.2023	str.9
Tabuľka č.5: Veková štruktúra obyvateľstva	str.9
Tabuľka č.6: Národnostná štruktúra obyvateľstva obce Poša	str.10
Tabuľka č.7: Podiel Rómov k majorite v obci Poša	str.10
Tabuľka č.8: Zoznam členov fókusových skupín	str.12
Tabuľka č.9: Oblasť vzdelávania	str.14
Tabuľka č.10: Oblasť vzdelávania - vlastné mapovanie	str.15
Tabuľka č.11: Oblasť zamestnanosť	str.16
Tabuľka č.12: Oblasť zamestnanosť- vlastné mapovanie	str.17
Tabuľka č.13: Výsledky zamestnanosti z mapovania Rómov, 2024	str.18
Tabuľka č.14: Oblasť bývania	str.19
Tabuľka č.15: Oblasť bývania – vlastné mapovanie	str.19
Tabuľka č. 16: Hlavné a špecifické ciele	str.25
Tabuľka č. 17: Prioritné oblasti a opatrenia	str.28
Tabuľka č. 18: Projekty obce, zdroje financovania a finančný plán	str.29

ÚVOD

Obec Poša leží v ondavskom výbežku Východoslovenskej nížiny 10 km od Vranova nad Topľou. Patrí do vranovského okresu. Je jednou zo 68 obcí, ktoré sa tu nachádzajú. Podľa údajov, ktoré vydal Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny k 30.4. 2024 sa okres Vranov nad Topľou zaradzuje do zoznamu najmenej rozvinutých okresov.

Obec aktívne pracuje na zlepšení všetkých oblastí života. Vedenie obce je otvorené komunikácii s obyvateľmi a ich požiadavkam. Snahou je zapájať sa do rôznorodých projektov s cieľom zveľadiť obec. Úlohou je hospodársky a sociálny rozvoj so zreteľom na potreby jej obyvateľov. Samosprávy majú pri vytváraní týchto podmienok svoje nezastupiteľné postavenie. Majú originálne kompetencie, vykonávajú prenesený výkon štátnej správy, zabezpečujú výkony a služby vo verejnom záujme.

S účinnosťou od 2. novembra 2023 je obec zapojená do Národného projektu Rozvojové tímy I. (ďalej “NP RT I.”). Cieľom projektu je zabezpečiť vzájomnú previazanosť tzv. mäkkých aktivít v oblasti vzdelávania, bývania, zamestnanosti a protirómskeho rasizmu s tzv. tvrdými aktivitami zameranými na nevyhnutné infraštruktúrne opatrenia a investície potrebné na zlepšenie životnej úrovne celej obce. Rozvojový tím v našej obci má momentálne 9 členov. K jeho povinným členom patria: rozvojový pracovník plánovania, dvaja sociálni pracovníci, rozvojový pracovník pre pracovné poradenstvo, rozvojový pracovník pre mládež, rozvojový pracovník pre bývanie, nenementorka a dve nene.

Rozvojový tím sa podieľa na príprave a vyhotovení Rozvojového plánu obce (RPO), ktorý je komplexným a strategickým dokumentom. Cieľom je zabezpečiť udržateľný rozvoj. Konceptne a systémovo analyzuje súčasnosť a určuje budúcnosť rozvoja spolu s plánovanými investičnými projektami a finančným plánom na ich zabezpečenie. Tvorbe tohto dokumentu predchádzalo mapovanie, z ktorého vzišli demografické údaje o počte obyvateľov, údaje v oblasti vzdelania, bývania a zamestnania v obci. Do procesu spracovania a pripomienkovania RPO boli zahrnutí všetci relevantní partneri aktívni v obci. Zapojením širokého spektra aktérov sa dosiahlo, že RPO je výsledkom participatívneho procesu, ktorý zohľadňuje rôznorodé potreby a ciele celej komunity.

Spracovala: PhDr. Tatiana Balická a členovia RT tímu v Poši

1. PREZENTÁCIA OBCE A JEJ ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Tabuľka č.1: Prezентácia obce

Názov:	Rozvojový plán obce Poša 2024 – 2030
Územné vymedzenie:	obec Poša
Územný plán obce:	Áno
Prvá písomná zmienka:	1377
Dátum schválenia RPO:	10.7.2024
Dátum platnosti:	od 11.7.2024 do 30.9.2030
Publikovaný verejne:	11.7.2024 http://www.posa.sk

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2024

Tabuľka č.2: Základné údaje obce

Samosprávny kraj:	Prešovský
Okres:	Vranov nad Topľou
Región:	Zemplín
Nadmorská výška stredu obce:	125 m.n.m.
Rozloha katastra:	844 ha k 31.12.2022
Počet obyvateľov:	975 k 31.12.2022
Hustota obyvateľstva:	116 obyvateľov/km ²
PSČ:	094 21
Adresa obecného úradu:	Obec Poša, Obecný úrad č. 241, 094 21
Telefón:	057/ 44 93 142
Starosta obce:	Ing. Peter Matta

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2024

1.1. História obce

Obec Poša sa nachádza vo východnej časti Slovenska v Prešovskom kraji, v okrese Vranov nad Topľou. Leží na úpätí Východoslovenskej pahorkatiny v povodí rieky Ondava. Nadmorská výška v strede obce je 125 metrov nad morom a v chotári 111 – 202 m. n. m. Jej katastrálne územie susedí s katastrálnymi územiami obcí Nižný Hrabovec, Dlhé Klčovo, Nižný Hrušov, Pusté Čemerné, Nacina Ves.

Ako uvádza Bural' (2017), prvá písomná zmienka o Poši je z roku 1377. Bola tradičnou poľnohospodárskou usadlosťou. Názov obce je odvodený od zemepánskeho rodu Pošaiovcov. Počiatky osídlenia nie sú presne určené. Archeologické nálezy dokladujú osídlenie v 9. - 10. storočí. Oblasť dnešnej Poše bola osídlená už v paleolite a neolite. Trvalo osídlená je od 9. storočia Slovanmi. V roku 1441 patrila obec zemanom, od roku 1773 rodine Barkóczyovcov, v 19. storočí Balassovcom a iným. V roku 1715 bolo v obci 7 obývaných a 12 opustených poddanských domácností. Počas Jozefínskeho sčítania roku 1786 mala obec 46 domov a 342 obyvateľov, v roku 1828 v nej bolo 62 domov a 442 obyvateľov. V roku 1910 žilo v obci 467 ľudí. Obyvatelia sa v minulosti zaoberali tradičným poľnohospodárstvom a drevorubačstvom. Do roku 1918 obec administratívne patrila do Zemplínskej stolice. Charakter obce sa za I. ČSR nezmenil. V roku 1921 ju postihol požiar. JRD bolo založené v roku 1959. Časť obyvateľov bola zamestnaná v priemyselných podnikoch v Strážskom, Hencovciach a v Michalovciach.

1.2. Súčasný stav

V roku 1721 bol v obci postavený gréckokatolícky chrám Narodenia Panny Márie, od roku 2000 je premenovaný na Kaplnku sv. Jozefa. V obci sa nachádza rímskokatolícky chrám postavený v roku 1997, ktorý je zasvätený Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu. V roku 2000 bola postavená gréckokatolícka cirkev Narodenia Presvätej Bohorodičky. Obec má aj dom smútku. V obci sa nachádza materská škola a základná škola 1.- 4. ročník. Tak ako v každej zemplínskej dedine, aj v Poši sa zachovávajú jedinečné ľudové tradície. Kultúrne dedičstvo našich predkov je oslavované každoročne na tradičných Jánskych folklórnych slávnostiach. (Zdroj: <https://www.posa.sk>)

1.3. Organizácie pôsobiace v obci

V našej obci pôsobí Jednota dôchodcov. Bola založená na ustanovujúcej schôdzi 26.11.2016. Pravidelne každý rok organizuje výročnú členskú schôdzu a rôzne kultúrno-sportové podujatia, ktoré obohacujú možnosti vyžitia našich obyvateľov. Veľmi vítané sú výlety do blízkeho okolia napríklad do Thermal parku Šírava, výlet na Spišský hrad, Plavba loďou Bohemia, výlet do Kúpeľov v Piešťanoch, výlety na kúpaliská v Maďarsku a mnohé iné.

Medzi ďalšie združenia a organizácie pôsobiace v našej obci patrí Pasienková spoločnosť, Poľovnícke združenie, Urbárske združenie, OZ Pošančík.

1.4. Dopravná infraštruktúra

Obec Poša leží na ceste II. triedy č. 554, ktorá prepája cestu I/18 v obci Nižný Hrabovec s cestou I/19 v Trhovišti. Na túto cestu II. triedy sa napája sieť miestnych komunikácií. Väčšina miestnych komunikácií v Poši má bezprašnú povrchovú úpravu s rôznym šírkovým usporiadaním. Kvalita miestnych ciest v obci je poväčšine na slabšej úrovni, potrebná je ich rekonštrukcia (avšak z logických dôvodov je vhodné túto rekonštrukciu realizovať až po dokončení kanalizácie). Chodníky sú v obci vybudované len popri hlavnej komunikácii (cesta II/554), aj tieto si však už vyžadujú rekonštrukciu. Samostatné cyklistické chodníky sa v obci aktuálne nenachádzajú. (PHSR obce Poša na roky 2024-2030, s.29)

7

1.5. Technická infraštruktúra

Technická infraštruktúra obce je na dobrej úrovni. Celá obec je elektrifikovaná a väčšia časť obce je plynofikovaná. Je tu vybudovaný verejný vodovod. Veľmi veľkou nevýhodou obce je, že nemá dokončenú a spustenú verejnú kanalizáciu. Obyvatelia splaškové vody odvádzajú do žump. Funguje tu verejné osvetlenie, obec má pokrytie mobilným signálom, obyvatelia sa môžu pripojiť na optický internet. V súčasnosti sa javí ako veľmi veľká potreba zriadiť v obci kamerový systém, ktorý by zvýšil bezpečnosť obyvateľov.

1.6. Zdravotnícka infraštruktúra

V obci sa nenachádza žiadna ambulancia primárnej zdravotnej starostlivosti. Obyvatelia musia za zdravotnou starostlivosťou dochádzať. Najbližšia ambulancia všeobecného lekára pre dospelých je v Nižnom Hrabovci, nachádza sa tu aj zubná ambulancia. Ambulancie všeobecného lekára pre deti a dorast a všetky špecializované ambulancie sa nachádzajú vo Vranove nad Topľou a v okolitých mestách. Najbližšia stanica hasičského a záchranného zboru a najbližšia stanica rýchlej zdravotnej pomoci je vo Vranove nad Topľou. Veľkou výhodou je, že v rómskej osade pôsobí zamestnankyňa organizácie Zdravé regióny (asistenka podpory zdravia), ktorá je miestnym rómskym občanom k dispozícii, aby im pomohla v tejto oblasti. V obci funguje aj Agentúra domácej ošetrovateľskej služby (ADOS MATTA s.r.o.). Jej zamestnanci v prípade potreby aktívne navštevujú obydlia majority aj minority.

1.7. Obyvateľstvo

1.7.1. Obyvateľstvo obce podľa pohlavia

Na základe údajov poskytnutých z OcÚ Poša k 31.12.2023 je v našej obci spolu 984 obyvateľov, z toho je 488 žien a 496 mužov.

8

Tabuľka č.3: Štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia, stav k 31.12.2023

Muži	Ženy	Spolu
496	488	984

Zdroj: OcÚ, vlastné spracovanie, 2023

Obec má k 31.12.2023 984 obyvateľov. V roku 2023 sa v obci narodilo 31 detí, zomrelo 11 ľudí, na trvalý pobyt sa prihlásilo 8 ľudí, z trvalého pobytu sa odhlásilo 9 ľudí. Podľa štatistiky Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny evidujú v databáze nezamestnaných k 15.12.2023 58 ľudí s trvalým pobytom v obci Poša. Tento údaj ale nie je presný, lebo nie všetci nezamestnaní obyvatelia obce sú zároveň evidovaní na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny.

Tabuľka č.4: Demografické údaje k 31.12.2023

Demografické údaje, 2023	Počet obyvateľov spolu	Narodených detí spolu	Zomrelých spolu	Počet ľudí prihlásených na trvalý pobyt	Počet ľudí odhlásených z trvalého pobytu	Počet obyvateľov evidovaných na ÚPSVaR k 15.12.2023
Poša	984	31	11	8	9	58

Zdroj: OcÚ, ÚPSVaR, vlastné spracovanie, 2023

1.7.2. Veková štruktúra obyvateľstva

Na základe údajov poskytnutých z obecného úradu ku 31.12.2023, je v našej obci spolu 130 detí vo veku 0-5 rokov (muži 67 a ženy 63), 208 obyvateľov vo veku 6-18 rokov (muži 95 a ženy 113), 475 obyvateľov vo veku 19-60 rokov (muži 257 a ženy 218), 171 obyvateľov vo veku 60 a viac rokov (muži 77 a ženy 94). To predstavuje spolu 984 obyvateľov (muži 496 a ženy 488).

9

Tabuľka č.5: Veková štruktúra obyvateľstva

Veková štruktúra obyvateľstva	0-5 rokov	6-18 rokov	19-60 rokov	60 a viac rokov	0-100 rokov
Celkový počet	130	208	475	171	984
Muži	67	95	257	77	496
Ženy	63	113	218	94	488

Zdroj: OcÚ, vlastné spracovanie, 2023

1.7.3. Národnostná štruktúra obyvateľstva

Štruktúra obyvateľov obce Poša vytvorená na základe Sčítania 2021 nám ukazuje, že v obci Poša žije 550 obyvateľov slovenskej národnosti čo predstavuje 58,45%, 361 obyvateľov rómskej národnosti, čo predstavuje 38,36%, u 26 obyvateľov (2,76%) nebola národnosť zistená.

Tabuľka č.6: Národnostná štruktúra obyvateľstva obce Poša

Územná jednotka	Spolu	slovenská (abs.)	slovenská (%)	rómska (abs.)	rómska (%)	česká (abs.)	česká (%)	ukrajinská (abs.)	ukrajinská (%)	nezistená (abs.)	nezistená (%)
Poša	941	550	58,45	361	38,36	3	0,32	1	0,11	26	2,76

Zdroj: SODB 2021, vlastné spracovanie

Počet Rómov v obci Poša má na základe informácií získaných zo Sčítania 2011, Sčítania 2021, z Atlasu rómskych komunít 2013 a z Atlasu rómskych komunít 2019 stúpajúcu tendenciu. Keď v roku 2011 bolo podľa Sčítania 2011 zaznamenané, že tu žijú 4 Rómovia (0,44%), v roku 2013 to bolo 362 Rómov (39,8%), v roku 2019 od 351-400 Rómov (31%-40%) a v roku 2021 to bolo 361 Rómov (38,36%).

10

Tabuľka č.7: Podiel Rómov k majorite v obci Poša

Celkový počet obyvateľov obce		Počet Rómov	Podiel Rómov (%)
SODB 2011	914	4	0,44%
ARK 2013	892	362	39,8%
ARK 2019	930	351-400	31%-40%
SODB 2021	941	361	38,36%

Zdroj: SODB 2011, ARK 2013, ARK 2019, SODB 2021, vlastné spracovanie, 2024

2. ZAPOJENIE VEREJNOSTI DO PRÍPRAVY ROZVOJOVÉHO PLÁNU OBCE PROSTREDNÍCTVOM KOMUNITNÝCH FÓR A FÓKUSOVÝCH SKUPÍN

Participácia obyvateľov obcí na verejnom živote je v súčasnosti veľmi žiadaná. Samosprávy zapájajú svojich obyvateľov do riešení verejných problémov a sledujú výsledky tejto spolupráce. Takého neustále zvyšovanie efektivity vzájomnej spolupráce partnerov verejného a súkromného sektora je podporované najmä zo strany samosprávy. Úlohou rozvojového tímu v obci Poša bolo zostaviť fókusovú skupinu a realizovať komunitné fóra.

2.1. Komunitné fórum

Prvé komunitné fórum sa v našej obci konalo 15.4.2024 za účasti občanov z obce Poša a zástupcov Úradu splnomocnenca vlády pre rómske komunity. Pozvaná bola široká verejnosť. Spolu sa zúčastnilo 50 ľudí. Úlohou bolo predstaviť NP RT I. v obci a prácu jeho jednotlivých členov, zistiť potreby záujmových skupín. Zúčastnení sa v diskusii venovali trom hlavným okruhom - vzdelávaniu, zamestnanosti, bývaniu prierezovo s protirómskym rasizmom. Informácie z tohto komunitného fóra sú nosnými informáciami pre tvorbu RPO. Tieto diskusie poskytli cenné informácie o konkrétnych potrebách a záujmoch komunity, čím sa zabezpečilo, že ďalšie kroky budú zamerané na skutočné problémy obyvateľov obce. Zapojením širokého spektra aktérov sa dosiahlo, že RPO bude výsledkom participatívneho procesu, ktorý zohľadňuje rôznorodé potreby a ciele celej komunity. Týmto spôsobom sa zabezpečila vyššia akceptácia a podpora dokumentu zo strany verejnosti a socioekonomických partnerov.

2.2. Fókusová skupina

Ďalšou veľmi dôležitou úlohou rozvojového tímu v obci bolo zostavenie fókusovej skupiny z predstaviteľov rôznych záujmových skupín v obci a uskutočniť stretnutia vzniknutej skupiny za účelom identifikácie hlavných problémov v obci a návrhov ich riešení. Realizácia fókusových skupín je súčasťou komunitného plánovania. Umožňuje hlbšiemu porozumeniu problému a zapája občanov do spolupráce so samosprávou. V obci Poša sa v priebehu mesiacov marec a apríl 2024 konali štyri stretnutia fókusovej skupiny. Stretnutia boli facilitované. Cieľom bolo získať názory, skúsenosti a pohľady na tri hlavné oblasti – vzdelávanie, bývanie, zamestnanosť v obci Poša prierezovo s protirómskym ra-

sizmom. Veľmi dôležitá bola podpora samosprávy. Stretnutia fókusovej skupiny sa konali s cieľom vytvoriť SWOT analýzu v oblasti zamestnanosti, bývania, vzdelávania prierezovo s protirómskym rasizmom. SWOT analýza sa zameriavala na identifikáciu silných stránok, slabých stránok, príležitostí a hrozieb.

Protirómský rasizmus bol prierezovo diskutovanou témou na všetkých štyroch stretnutiach fókusovej skupiny. Podstatou sú problémy súvisiace s diskrimináciou a rasizmom voči rómskej komunite, identifikácia spôsobov, ako zlepšiť vzťahy medzi komunitami a podporiť inklúziu a rovnosť.

Tabuľka č.8: Zoznam členov fókusových skupín

Poradové číslo	Titul, meno a priezvisko	Oblasť záujmu, pozícia
1.	Mgr. Miloslava Lipková	Zástupca školy-riaditeľka ZŠ
2.	Gabriela Mikčová	Zástupca rodičov
3.	Jozef Lukáč	Zástupca samosprávy-správca cintorína
4.	Mgr. Alena Mattovej	Zástupca podnikateľského prostredia-konateľka firmy
5.	Daniela Nadzamová	Zástupca NP RT I.- rozvojový pracovník pre mládež
6.	Milada Muchová	Zástupca MRK
7.	Patrícia Muchová	Zástupca AOZ – asistentka podpory zdravia
8.	Marek Fako	Zástupca MOaPS
9.	Radovan Marhút	Zástupca poslancov OcÚ-poslanec, zástupca starostu
10.	Mgr. Jozef Mihalčín	Zástupca ÚSVRK-regionálny koordinátor
11.	Peter Leško Peter Palik	Zástupca cirkvi - kurátor grécko-katolícka cirkev Zástupca cirkvi - kurátor rímsko-katolícka cirkev
12.	Bartolomej Leško	Zástupca seniorov – dôchodca, zároveň zástupca urbariátu

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2024

2.2.1. Prvé stretnutie fókusovej skupiny – úvodné stretnutie

Prvé, úvodné stretnutie fókusovej skupiny sa konalo 27.3.2024. Zúčastnilo sa 13 pozvaných. Boli oboznámení o zámere a cieľoch fókusovej skupiny. Zamestnanci Rozvojového tímu Poša podali základné informácie zo svojho mapovania – súčasný stav v obci, ako sa ľuďom v komunite žije, čo im tu chýba, čo považujú za dôležité, čo by si ľudia v komunite priali zmeniť, aké sú vzťahy medzi ľuďmi, aký je potenciál v obci.

2.2.2. Druhé stretnutie fókusovej skupiny - oblasť bývania prierezovo s protirómskym rasizmom

Druhé stretnutie fókusovej skupiny sa uskutočnilo 3.4.2024. Zúčastnilo sa 16 pozvaných. Témou stretnutia bolo bývanie prierezovo s protirómskym rasizmom v našej obci. Diskusie sa zameriavali na dostupnosť bývania, kvalitu bývania, problémy s infraštruktúrou, možnosti výstavby nových bytových jednotiek, legalizáciu pozemkov v rómskej osade a nelegálne stavby. V závere zúčastnení zostavili SWOT analýzu pre túto oblasť.

2.2.3. Tretie stretnutie fókusovej skupiny - oblasť vzdelania prierezovo s protirómskym rasizmom

Tretie stretnutie fókusovej skupiny sa konalo 22.4.2024. Zúčastnilo sa 15 pozvaných. Témou bolo vzdelanie prierezovo s protirómskym rasizmom. Skupina sa venovala analýze kvality vzdelávacích inštitúcií, prístupnosti vzdelávania pre rôzne vekové skupiny a identifikovali sa potreby v oblasti vzdelávacích programov. V závere zúčastnení zostavili SWOT analýzu pre oblasť vzdelávania prierezovo s protirómskym rasizmom.

2.2.4. Štvrté stretnutie fókusovej skupiny - oblasť zamestnanosti prierezovo s protirómskym rasizmom

Posledné štvrté stretnutie fókusovej skupiny sa uskutočnilo 29.4.2024. Zúčastnilo sa 10 pozvaných. Stretnutie bolo zamerané na oblasť zamestnanosti. Analyzovala sa situácia na trhu práce, dostupnosť pracovných miest, problémy spojené s nezamestnanosťou a možnosti na podporu podnikania a tvorby nových pracovných príležitostí. Pozvaní hostia zostavili SWOT analýzu pre oblasť zamestnanosti prierezovo s protirómskym rasizmom.

3. ANALYTICKÁ ČASŤ

3.1. Analýza súčasného stavu – oblasť vzdelávania

Na základe Sčítania v roku 2021 vieme povedať, že v roku 2021 bolo v materskej škole 15 rómskych a 0 nerómskych detí, 1. stupeň základnej školy v obci navštevovalo 65 rómskych detí a 0 nerómskych detí, 2. stupeň základnej školy mimo obce navštevovalo spolu 96 detí, z toho 68 rómskych detí a 28 nerómskych detí, strednú odbornú školu bez maturity má spolu 105 obyvateľov (3 Rómovia a 102 Nerómov), vyššie odborné vzdelanie majú ukončené 3 obyvatelia (0 Rómov a 3 Nerómovia) a vysokú školu má ukončenú spolu 84 obyvateľov (0 Rómov a 84 Nerómov).

Tabuľka č. 9: Oblasť vzdelávania

Vzdelávanie	MŠ v obci	1. stupeň ZŠ v obci	2. stupeň ZŠ mimo obce	SOŠ bez maturity	Stredná škola s maturitou	Vyššie odborné vzdelanie	Vysokoškolské vzdelanie
Celkový počet	15	65	96	105	219	3	84
Nerómovia	0	0	28	102	219	3	84
Rómovia	15	65	68	3	0	0	0

Zdroj: SODB, OcÚ, 2021

Z mapovanie RT vyplynulo, že Materskú školu v Poši navštevuje 17 detí (17 Rómov a 0 Nerómov), Základnú školu v Poši 1.- 4. ročník v obci navštevuje 54 detí, (54 Rómov a 0 Nerómov), druhý stupeň základnej mimo obce navštevuje spolu 101 detí (70 Rómov a 31 Nerómov), strednú odbornú školu bez maturity má ukončenú spolu 107 občanov (9 Rómov a 98 Nerómov), strednú školu s maturitou má ukončenú spolu 222 obyvateľov (0 Rómov a 222 Nerómov), vyššie odborné vzdelanie majú ukončené 3 obyvatelia z obce (0 Rómov a 3 Nerómovia) a vysokoškolské vzdelanie má ukončených 87 obyvateľov (0 Rómov a 87 Nerómov).

Tabuľka č.10: Oblasť vzdelávania – vlastné mapovanie

Vzdelávanie	MŠ v obci	1. stupeň ZŠ v obci	2. stupeň ZŠ mimo obce	SOŠ bez maturity	Stredná s maturitou	Vyššie odborné vzdelanie	Vysokoškolské vzdelanie
Celkový počet	17	54	101	107	222	3	87
Nerómovia	0	0	31	98	222	3	87
Rómovia	17	54	70	9	0	0	0

Zdroj: Vlastné spracovanie, údaje k 15.9.2023

3.2. Analýza súčasného stavu – oblasť zamestnanosti

Na základe údajov zo Sčítania 2021 vieme povedať, že obec mala v roku 2021 941 obyvateľov (450 Rómov a 491 Nerómov), ekonomicky aktívnych obyvateľov bolo v tomto roku spolu 336 (6 Rómov a 330 Nerómov), bolo tu spolu 5 SZČO (0 Rómov, 5 Nerómov), SRO boli spolu 2 (0 u Rómov a 2 u Nerómov), nezamestnaných evidovaných na ÚPSVaR vo Vranove nad Topľou bolo spolu 54 (46 Rómov a 8 Nerómov), veková kategória, ktorá bola navyše ohrozená nezamestnanosťou bola v rozmedzí od 40-55 rokov u Rómov a aj Nerómov.

Tabuľka č.11 : Oblasť zamestnanosť

Zamestnanosť	Celkový počet obyvateľov	Ekonomicky aktívnych obyvateľov	SZČO	S.R.O	Nezamestnaných evidovaných	veková kategória najviac ohrozená nezamestnanosťou
Celkový počet	941	336	5	2	54	od 40 – 55 r
Nerómovia	491	330	5	2	8	od 40 – 55 r
Rómovia	450	6	0	0	46	od 40 – 55 r

Zdroj: SODB 2021, OcÚ, ÚPSVaR 2021

Na základe mapovania RT tímu v obci sme zistili, že obec má spolu 984 obyvateľov (480 Rómov a 504 Nerómov), ekonomicky aktívnych obyvateľov je tu spolu 196 (22 Rómov a 174 Nerómov), SZČO je tu spolu 19 (0 Rómovia a 19 Nerómovia), S.R.O. sú spolu 6 (Rómovia 0, Nerómovia 6), nezamestnaných evidovaných je na základe údajov poskytnutých ÚPSVaR vo Vranove nad Topľou k 17.5.2024 spolu 54 (Rómov 49 a Nerómov 5), veková kategória najviac ohrozená nezamestnanosťou je od 40-55rokov u Rómov aj Nerómov.

Tabuľka č.12 : Oblasť zamestnanosť – vlastné mapovanie

Zamestnanosť	Celkový počet obyvateľov	Ekonomicky aktívnych obyvateľov	SZČO	s.r.o	Nezamestnaných evidovaných k 17.5.2024	veková kategória najviac ohrozená nezamestnanosťou
Celkový počet	984	196	19	6	54	od 40 – 55 r
Nerómovia	504	174	19	6	5	od 40 – 55 r
Rómovia	480	22	0	0	49	od 40 – 55 r

Zdroj: OcÚ, ÚPSVaR, ŽRSR, ORSR, Vlastné spracovanie, 2024

Na základe aktuálneho mapovania zamestnankyne pre pracovné poradenstvo je na trvalý pracovný pomer zamestnaných 22 rómskych občanov z našej obce. Pre porovnanie, je cez MOaPS zamestnaných 8 Rómov z našej obce a 0 Nerómov, v RT v obci sú zamestnaní 2 Rómovia z našej obce, 4 Nerómovia, cez Zdravé regióny je zamestnaný 1 Róm a 0 Nerómov z našej obce, vo firme SeNaDa s.r.o je zamestnaný 1 Róm a 6 Nerómov z našej obce, v Čokoládovni, Sečovce je zamestnaný 1 Róm a 0 Nerómov z našej obce, vo firme Oldrati Slovensko s.r.o. sú zamestnaní 3 Rómovia a 0 Nerómov, v Gs eurotherm je zamestnaný 1 Róm a 4 Nerómovia a v Zeocem s.r.o. sú zamestnaní 4 Rómovia a 0 Nerómov z našej obce.

Tabuľka č.13: Výsledky zamestnanosti z mapovania Rómov, 2024

Kde sú zamestnaní Rómovia z našej obce:	Rómovia z našej obce	Nerómovia z našej obce
MOaPS	8	0
Rozvojový tím Poša	2	4
Zdravé regióny	1	0
SeNaDa s.r.o.	1	6
Čokoládovňa, Sečovce	1	0
Oldrati Slovensko s.r.o., Humenné	3	0
Gs eurotherm, Benkovce	1	4
Zeocem s.r.o., Bystré	4	0

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2024

3.3. Analýza súčasného stavu – oblasť bývania

Na základe údajov zo Sčítania 2021 sa v obci nachádzalo v roku 2021 252 domov, z čoho v 212 domoch bývali Nerómovia a v 40 Rómovia. V obci sa nachádzalo 5 území na plánovanú výstavbu a 30 nelegálnych stavieb.

Tabuľka č.14.: Oblasť bývania

Bývanie	Celkový počet rodinných domov (legálne a nelegálne stavby spolu)	Celkový počet bytových domov	Plánované územie na výstavbu	Nelegálne stavby
Celkový počet	252	0	5	30
Nerómovia	212	0	4	0
Rómovia	40	0	1	30

Zdroj: SODB, 2021

Obyvatelia obce bývajú v rodinných domoch, ktorých počet je 291, z toho je 75 rómskych domov a 216 nerómskych. V obci sa nenachádzajú bytové domy. Plánovaných území na výstavbu je 5. V obci sa nachádzajú aj nelegálne stavby (65), všetky sú v rómskej osade, nakoľko pozemky pod rodinnými domami nie sú vysporiadané.

19

Tabuľka č.15: Oblasť bývania - vlastné mapovanie

Bývanie	Celkový počet rodinných domov (legálne a nelegálne stavby spolu)	Celkový počet bytových domov	Plánované územie na výstavbu	Nelegálne stavby
Celkový počet	291	0	5	65
Nerómovia	216	0	4	0
Rómovia	75	0	1	65

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2024

3.4. SWOT analýzy

Stretnutia fókusovej skupiny sa konali s cieľom vytvoriť SWOT analýzu v konkrétnych oblastiach. SWOT analýza sa zameriavala na identifikáciu silných stránok, slabých stránok, príležitostí a hrozieb v oblasti vzdelávania, bývania, zamestnanosti prierezovo s protirómskym rasizmom.

Prvé stretnutie fókusovej skupiny (27.3.2024) – Úvodné stretnutie

Pozvaní účastníci na tomto úvodnom stretnutí diskutovali všeobecne o silných, slabých stránkach, príležitostiach a rizikách, ktoré sa vzťahujú na našu obec. Za najväčší problém vytýčili, že pozemky v rómskej osade sú nevysporiadané.

Druhé stretnutie fókusovej skupiny (3.4.2024) - Oblasť bývania

Diskusia sa zameriavala na dostupnosť a kvalitu bývania, problém s nelegálnymi stavbami a vysporiadaním pozemkov v rómskej osade, s infraštruktúrou a možnosťou výstavby nových bytových jednotiek. Výstupom bolo vypracovanie SWOT analýzy. Pozvaní členovia fókusovej skupiny si spoločne odpovedali na otázku, či si myslia, že legalizácia čiernych stavieb a vysporiadanie pozemkov v rómskej osade je správna voľba. Zúčastnení sa oboznámili s mapou Rómskej osady.

20

Tretie stretnutie fókusovej skupiny (22.4.2024) - Oblasť vzdelávania

Skupina sa venovala analýze kvality vzdelávacích inštitúcií, dostupnosti vzdelávania pre rôzne vekové skupiny. Boli identifikované potreby v oblasti vzdelávacích programov a iniciatív. V závere zúčastnení zostavili swot analýzu pre oblasť vzdelávania v našej obci prierezovo s protirómskym rasizmom.

Štvrté stretnutie fókusovej skupiny (29.4.2024) - Oblasť zamestnanosti

Analýzovala sa situácia na trhu práce, dostupnosť pracovných miest, problémy spojené s nezamestnanosťou, možnosti podpory podnikania a tvorby pracovných príležitostí. Pozvaní hostia zostavili SWOT analýzu pre oblasť zamestnanosti prierezovo s protirómskym rasizmom. V závere stretnutia sa zostavila vízia obce do roku 2030.

SWOT ALALÝZA PRE OBLASŤ BÝVANIA

VÝSTUP Z FÓKUSOVEJ SKUPINY 3.4.2024

Silné stránky	Slabé stránky
-Technická infraštruktúra je na dobrej úrovni- je tu ver. vodovod, časť obce je plynofikovaná, celá obec je elektrifikovaná, je tu pokrytie na mobilný signál aj internet, existujúce verejné osvetlenie, - V obci je MŠ, ZŠ 1. - 4. ročník, -V obci sa nachádza hist.pamiatka – Kaplnka sv. Jozefa, -Voľné pozemky a neobývané domy v obci, -V obci je zavedené triedenie odpadov, -Grécko-katolícky a rímsko-katolícky chrám v obci, -Grécko-katolícka fara, dom smútku v obci, -Odvoz a likvidácia TKO podľa platnej legislatívy, -Blízkosť okresného mesta VT, - Nachádzajú sa tu potraviny a pohostinstvo, - V obci je kultúrny dom a futbalové ihrisko,	-V obci nie je dobudovaná verejná kanalizácia, -Existencia segregovanej rómskej osady s množstvom nelegálnych stavieb, - Potreba rekonštruovať viaceré obecné budovy – kuchyňa v kultúrnom dome a soc. zariadenia, dom smútku, ZŠ s kuchyňou, MŠ + ihrisko, -Chýba komunikácia medzi Rómami a Nerómami, -Existencia čiernych skládok, -Potreba riešiť vodozádržné opatrenia v miestom potoku a jeho prekrytie, -Nainštalovať lapače dažďovej vody v rómskej osade, -Nevhodná poloha vzhľadom na nadradenú dopravnú infraštruktúru(diaľnica,železnica), -Potreba rekonštrukcie a výstavby nových ciest a chodníkov v celej obci, -V obci nie sú k dispozícii stojiská a parkoviská pre autá, -Je potrebné dobudovať spevnenú plochu pod autobusovou zastávkou, -Obec nemá vlastné pozemky pod obydliami, v rómskej osade - nevysporiadané vlastnícke vzťahy k pozemkom, -Pre mladé rodiny obec nie je zaujímavou lokalitou na bývanie, lebo je tu slabá občianska vybavenosť, -Existencia enviromentálnej záťaže – odkalisko Poša, -Viacgeneračné bývanie, -Nízky rozpočet obce, -Nedostatočná platobná disciplína voči obci – TKO, dane, -Absencia čističky odpadových vôd, -Nízka uvedomelosť ohľadom separácie a recyklácie odpadu v rómskej osade, -Absencia zdravotníckeho zariadenia, ambulacie všeobecného lekára a stomatológa, -Absencia denného stacionára, -Zanedbané centrum obce,
Príležitosti	Ohrozenia
-Možnosť zapojiť sa do národného projektu pozemkových úprav, -Zapojenosť do projektov bez spoluúčasti, -Možnosť odkúpiť alebo vymeniť cirkevné pozemky, na ktorých ležia nelegálne stavby v rómskej osade, -Prilákať mladé rodiny do obce, -Stavebné pozemky v obci vhodné na výstavbu pre mladé rodiny, -Výstavba bytového domu v obci, -Výbudovanie oddychových zón pre deti a mládež, -Výbudovanie kanalizácie cez ÚSVRK SR, -Výbudovanie čističky odpadových vôd,	-Nesúhlas majiteľov pozemkov s výmenou, alebo odpredajom v rómskej osade, -Nízka finančná gramotnosť, -Časová náročnosť procesu vysporiadania pozemkov, -Vznik sociálno-patologických javov, -Vysoká miera inflácie v krajine, - Sociálna izolácia seniorov, -Devastácia životného prostredia, -Nedostatok financií, -Legislatíva zaťažujúca obce,

-Výstavba príjazdovej cesty a chodníkov v osídlení, kde žijú Rómovia, -Osveta v oblasti separácie odpadu, recyklácie prostredníctvom NP RT I., - Možnosť zriadiť zberný dvor a kompostovisko s potrebnou technickou výbavou, - Zriadiť v obci kamerový systém pre zvýšenie bezpečnosti obyvateľov, -Zriadiť v obci výdajný stojan na vodu na čipovú kartu, - Výstavba fotovoltických panelov v obci, -Štúdiá estetizácie centra a vytvorenie zelených plôch, -Ochota obecného zastupiteľstva riešiť problém nelegálnych stavieb v rómskej osade, - Iba časť obce separuje odpadky, - V obci sú vhodné priestory a budovy na podnikanie,	
---	--

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2024

SWOT ALALÝZA PRE OBLASŤ VZDELÁVANIA

VÝSTUP Z FÓKUSOVEJ SKUPINY 22.4.2024

Silné stránky	Slabé stránky
-V obci je dostupná MŠ a ZŠ 1. - 4. ročník, -Kvalitný učiteľský zbor ZŠ, MŠ, -Dobré vybavenie školy, -Deti sú v ŠKD do 15:30, netúlajú sa po obci, -Škola zviditeľňuje svoje aktivity na facebooku, -Pôsobnosť pedagogického asistenta, -V obci žijú pedagógovia, -Existujúce MOaPS v obci, -NP RT I. v obci, -Pôsobenie organizácie Zdravé Regióny v obci, -Kultúrne podujatia v obci celoročne, -Výlety z obce organizované samosprávou, -Existencia futbalového ihriska,	-V základnej škole nie je telocvičňa, -Potrebná rekonštrukcia MŠ a rozšírenie kapacity ZŠ s kuchyňou, -Absencia multifunkčného ihriska v obci, -Absencia detského ihriska v obci, -Detské ihrisko, ktoré je súčasťou areálu MŠ je potrebné zrekonštruovať, -Nedostatočná mimoškolská činnosť detí z rómskej osady, -Nízka vzdelanostná úroveň u Rómov, -Vysoký podiel neukončenej povinnej školskej dochádzky, neukončená stredná škola, -Vzťahy medzi majoritou a minoritou nie sú bezproblémové, -Nízky záujem väčšiny detí a rodičov z rómskej osady o vzdelanie, -ZŠ nerealizuje školské výlety,
Príležitosti	Ohrozenia
- Výstavba novej kontajnerovej MŠ, -Zväčšiť kapacitu ZŠ s kuchyňou, -Motivácia rodičov a detí končiacich ročníkov o ukončení povinnej školskej dochádzky, -Možnosť ZŠ a MŠ zapájať sa do súťaží v okrese a kraji, -Čerpanie štrukturálnych fondov na vybudovanie detského ihriska a multifunkčného ihriska, -Získanie finančných prostriedkov z rôznych fondov, dotácií, -Vytváranie partnerstiev susedných obcí, -Príprava detí do MŠ a ZŠ prostredníctvom NP RTI., -Práca s problémovými rodinami,	-Predčasné ukončenie povinnej školskej dochádzky, -Nezáujem o vzdelanie, -Vzdelanie nie je vnímané ako priorita, -Predčasné tehotenstvo a vstup do manželstva, -Majorita umiestňuje svoje deti do MŠ a ZŠ do vedľajších miest a dedín, -Pre zlú finančnú situáciu detí z rómskej osady nenavštevujú voľnočasové krúžky, -Odchod mladých z regiónu, -Vznik sociálno-patologických javov, -Nízka počítačová a finančná gramotnosť, -Zhoršenie a rozpad medziľudských, susedských a rodinných vzťahov, -Vznik chorôb (depresia, úzkosť, vysoký tlak..) -Stúpajúci počet výchovných problémov, -Pandémia Covid -19,

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2024

SWOT ALALÝZA PRE OBLASŤ ZAMESTNANOSTI

VÝSTUP Z FÓKUSOVEJ SKUPINY 29.4.2024

Silné stránky	Slabé stránky
-Obec sa zapája do projektov, aby zamestnávala Rómov, -V obci je RT - pomoc s hľadaním vhodného pracovného miesta a s vypísaním životopisu, motivačného listu... -Dobré autobusové spojenie do blízkych miest, možnosť dopraviť sa za prácou do okresných miest Vranov n/Topľou, Michalovce, Humenné, -Funkčná predajňa potravín, -Fungujúce pohostinstvo, -Ochota cestovať do zahraničia /otcovia rodín/, -Záujem o rekvalifikačné kurzy /vzv, sbs šička/, -Včelárstvo, -MOaPS v obci, -Podnikateľský sektor – možnosť získať prácu, -Potenciál ľudských zdrojov,	-Chýbajú podnikatelia v obci a blízkom okolí, -Pracovná sila z rómskej osady má nízku úroveň vzdelania, -Chýbajúca prax a pracovné návyky u Rómov, -Nevýhodná poloha obce vzhľadom na nadradenú dopravnú infraštruktúru (diaľnica, železnica), -Slabá ponuka pracovných príležitostí priamo v obci v porovnaní s mestom, -Neatraktívne prostredie pre prilákanie investícií, -Nízke platové ohodnotenie voči štátnym sociálnym dávkam, -Nízky záujem o dokončenie vzdelania, -Nízka vzdelanostná úroveň a neukončená SŠ v rómskej osade, -Práca na čierno,
Príležitosti	Ohrozenia
-Prostredníctvom RT postupne zamestnať tých z rómskej osady, ktorí majú záujem, -Možnosť zamestnať nezamestnaných v novovystavanom parku FeroVo, VT, -Sprostredkovať nezamestnaným rekvalifikačné kurzy cez ÚPSVaR, -Legislatíva umožňujúca rozvoj lokálneho podnikania a zamestnanosti, -Záujem samosprávy o zapájanie sa do rôznych projektov, -Možnosť zriadiť sociálny podnik, -Možnosť zriadiť denný stacionár a vytvoriť tak voľné pracovné miesta, -V obci pôsobia Zdravé regióny,	-Diskriminácia Rómov v zamestnaní, -Zle nastavený sociálny systém nenúti pracovať obyvateľov z rómskej osady, -Pre vysokú nezamestnanosť v regióne obyvateľstvo emigruje za prácou – odlyv mladých ľudí, -Daňová a odvodová politika a legislatíva zaťažujúca podnikateľský sektor, -Celková negatívna ekonomická situácia v regióne, -Zvyšujúca sa inflácia, -Neumiestniteľnosť na trhu práce v rómskej osade,

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2024

4. STRATEGICKÁ ČASŤ

4.1. Vízia, ciele a priority

Vízia obce Poša do roku 2030

Naša obec je čistým, upraveným a bezpečným miestom pre život. Srdcom obce je vybudované moderné námestie s množstvom kvetov a zelene, s miestami na spoločné stretávanie sa obyvateľov a návštevníkov.

Tabuľka č.16: Hlavné a špecifické ciele

Vízia obce Poša			
Prioritná oblasť	Zamestnanie	Vzdelávanie	Bývanie, Infraštruktúra
Hlavné ciele	1. Znížiť nezamestnanosť v obci, aby všetci jej obyvatelia mohli žiť dôstojný život	2. Modernizáciou školskej infraštruktúry zabezpečiť dostupné a kvalitné vzdelanie pre všetky deti z obce	3. Zabezpečiť dobudovanie chýbajúcej infraštruktúry v obci
Špecifické ciele	1.1. Záujem samosprávy vytvárať nové pracovné miesta v obci zapájaním sa do výziev v EŠIF a spoluprácou s ÚPSVaR VT	2.1. Výstavba novej kontajnerovej MŠ a zväčšenie kapacity ZŠ	3.1. Dobudovanie verejnej kanalizácie
	1.2. Záujem samosprávy podieľať sa na vytváraní vhodného podnikateľského prostredia v obci	2.2. Výstavba telocvične k ZŠ	3.2. Dobudovať vodozádržné opatrenia na obecnom potoku

Prioritná oblasť	Zamestnanie	Vzdelávanie	Bývanie, Infraštruktúra
	1.3. Zriadenie sociálneho podniku v obci	2.3. Modernizácia detského ihriska v areáli MŠ	3.3. Prekrytie obecného potoka
		2.4. Mentoringom a motiváciou rodičov školopovinných detí z rómskej osady zabezpečiť väčší počet detí s ukončenou strednou školou	3.4. Zveľadenie verejného priestranstva v centre obce jeho prestavbou na moderné centrum obce s lavičkami na oddych a spevnenými plochami na zmysluplné trávenie voľného času obyvateľov
		2.5. Výstavba multifunkčného ihriska v obci	3.5. Rekonštrukcia existujúcich a dobudovanie nových ciest a chodníkov v celej obci
		2.6. Výstavba detského ihriska v obci	3.6. Vybudovanie stojísk a parkovísk slúžiacich obyvateľom
		2.7. Zväčšenie kapacity a rekonštrukcia kuchyne v ZŠ	3.7. Rekonštrukcia domu smútku
			3.8. Rekonštrukcia kuchyne v kultúrnom dome s príslušenstvom a sociálnymi zariadeniami
			3.9. Výstavba spevnenej plochy pod autobusovou zastávkou

Prioritná oblasť	Zamestnanie	Vzdelávanie	Bývanie, Infraštruktúra
			3.10. Zriadiť v obci zberný dvor s potrebným technickým vybavením
			3.11. Zriadiť v obci kamerový systém, ktorý by pokrýval celú obec
			3.12. Výstavba fotovoltaických panelov v obci
			3.13. Zriadiť v obci výdajný stojan na voľu fungujúci na čipové karty
			3.14. Vysporiadanie pozemkov v obci
			3.15. Zriadiť v obci denný stacionár
			3.16. Odstrániť čierne skládky v rómskej osade
			3.17. Zriadiť v obci kompostovisko s potrebným technickým vybavením
			3.18. Nainštalovať lapače dažďovej vody v rómskej osade
			3.19. Podporiť v rómskej osade svojpomocnú legálnu výstavbu rodinných domov

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2024

5. PROGRAMOVÁ ČASŤ – OPATRENIA A PLÁNOVANÉ PROJEKTY

Programová časť rozvojového plánu obce nadväzuje na strategickú časť a obsahuje najmä zoznam opatrení a projektov na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce. Táto časť obsahuje podrobnejšie rozpracovanie strategických cieľov. Prioritné oblasti obsahujú viaceré opatrenia, pričom každé opatrenie pozostáva z jedného, alebo viacerých projektových zámerov. Realizácia projektových zámerov podporí sociálny a ekonomický rozvoj obce. Všetky tieto projektové zámery možno realizovať v rámci integrovaných investičných balíkov.

5.1. Prioritné oblasti a opatrenia

Tabuľka č.17: Prioritné oblasti a opatrenia

Prioritné oblasti a opatrenia		
PO O1	PO O2	PO O3
Prioritná oblasť 1 ZAMESTNANOSŤ	Prioritná oblasť 2 VZDELÁVANIE	Prioritná oblasť 3 BÝVANIE A INFRAŠTRUKTÚRA
Opatrenia 1.1. Podpora a pomoc pri hľadaní si zamestnania zamestnancami RT v obci	Opatrenie 2.1. Zvýšiť záujem detí o dokončenie povinnej školskej dochádzky /strednej školy	Opatrenie 3.1. Investície do infraštruktúry obce
Opatrenia 1.2. Zapájanie sa samosprávy do projektov zameraných na zamestnávanie Rómov v obci	Opatrenie 2.2. Vybudovanie oddychových zón pre deti a mládež (detské ihrisko, multifunkčné ihrisko)	Opatrenie 3.2. Čerpanie finančných prostriedkov z fondov EÚ a grantov
Opatrenia 1.3. Vytváranie podmienok pre rozvoj podnikateľského prostredia v obci	Opatrenie 2.3. Rekonštrukcia a dobudovanie školskej infraštruktúry	Opatrenie 3.3. Výstavba kanalizácie
Opatrenia 1.4. Neustála motivácia nezamestnaných zamestnancami RT v obci	Opatrenie 2.4. Získanie finančných prostriedkov z rôznych fondov, dotácií	Opatrenie 3.4. Vysporiadanie pozemkov v rómskej osade
Opatrenia 1.5. Spolupráca s partnerskými obcami	Opatrenie 2.5. Zabezpečiť pre deti dostatok voľnočasových aktivít zamestnancami RT v obci	Opatrenie 3.5. Rekonštrukcia obecných budov a verejných priestranstiev
Opatrenia 1.6. Legislatívna podpora malých podnikateľov na území obce		Opatrenie 3.6. Odstránenie čiernych skládok z rómskej osady

Prioritná oblasť 1 ZAMESTNANOSŤ	Prioritná oblasť 2 VZDELÁVANIE	Prioritná oblasť 3 BÝVANIE A INFRAŠTRUKTÚRA
Opatrenia 1.7. Zabezpečenie prístupu k odbornej príprave a zamestnaniu pre rómske komunity, vrátane podpory pre podnikanie		Opatrenie 3.7. Zapojenie sa obce do programov na zlepšenie bytových podmienok v rómskych osadách, vrátane rekonštrukcií, infraštruktúry a poskytovania dostupného bývania

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2024

5.2. Plánované projekty na roky 2024 - 2030

Tabuľka č.18 : Projekty obce, zdroje financovania a finančný plán

Názov projektov podľa oblastí	Zdroj financovania	Finančný plán
A) OBLASŤ VZDELÁVANIA		
A.1. Vybudovanie detského ihriska	EŠ IF	50 000€
A.2. Výstavba multifunkčného ihriska	EŠ IF	110 000€
A.3. Výstavba kontajnerovej MŠ	POOD - EŠ IF	700 000€
A.4. Modernizácia detského ihriska v areáli MŠ	POOD-EŠIF/Vlastné zdroje/IUS	50 000€
A.5. Rozšírenie kapacity ZŠ, vrátane rekonštrukcie existujúcich priestorov	EŠIF/Vlastné zdroje	100 000€
A.6. Rozšírenie kapacity kuchyne v miestnej ZŠ	EŠ IF/ vlastné zdroje	50 000€
A.7. Výstava telocvične v areáli ZŠ	EŠ IF	150 000€
A.8. Podpora kultúrnych a športových podujatí a telies	EŠ IF	20 000€
Finančný plán - oblasť vzdelávania spolu		1 230 000€

Názov projektov podľa oblastí	Zdroj financovania	Finančný plán
B) OBLASŤ BÝVANIA		
B.1. Dobudovanie kanalizácie	EŠ IF/POO	1 500 000€
B.2. Cesty – výstavba a rekonštrukcia	EŠ IF	1 200 000€
B.3. Chodníky – výstavba a rekonštrukcia	EŠ IF/ Vlastné zdroje	200 000€
B.4. Modernizácia a rozšírenie kamerového systému	EŠ IF/ Vlastné zdroje	50 000€
B.5. Vybudovanie spevnenej plochy pod autobusovou zastávkou	EŠ IF	30 000€
B.6. Vybudovanie stojísk a parkovísk pre obyvateľov	EŠ IF	20 000€
B.7. Zakrytie potoka v centre obce	EŠ IF	300 000€
B.8. Vybudovanie moderného centra obce	EŠ IF	200 000€
B.9. Kompostovisko vrátane príslušnej techniky a zariadení	MIRRI	800 000€
B.10. Výstavba zberného dvora, vrátane obstarania príslušnej techniky a zariadení	EŠ IF	350 000€
B.11. Vodozádržné opatrenia na miestnom potoku	EŠ IF	30 000€
B.12. Nainštalovať lapače vody v rómskej osade	EŠ IF	50 000€
B.13. Rekonštrukcia domu smútku	EŠ IF	80 000€
B.14. Rekonštrukcia kuchyne v kultúrnom dome s príslušenstvom	EŠ IF	400 000€
B.15. Rekonštrukcia sociálnych zariadení v kultúrnom dome	EŠ IF	100 000€

B.16. Výdajný stojan na vodu	EŠ IF	20 000€
B.17. Umiestnenie lavičiek do centra obce	EŠ IF	4 000€
B.18. Legalizácia pozemkov v rómskej osade	EŠ IF	50 000€
B.19. Výstavba domov v rómskej osade	EŠ IF	1 500 000€
B.20. Odstránenie čiernych skládok z rómskej osady	EŠ IF	120 000€
B.21. Výstavba fotovoltaických panelov v obci	EŠ IF	35 000€
B.22. Údržba a revitalizácia zelene na verejných priestranstvách, výsadba stromov a krov	EŠ IF	10 000€
B.23. Realizácia adaptačných opatrení a opatrení na zvyšovanie biodiverzity v sídelnom prostredí (dažďová záhrada, hmyzí hotel, včelia záhrada, zelené parkovisko a pod.)	EŠ IF	10 000€
B.24. Komplexná obnova budov vo vlastníctve obce, vrátane zvýšenia ich energetickej efektívnosti	EŠ IF	250 000€
B.25. Rekultivácia a revitalizácia odkaliska Poša	EŠ IF	100 000 000€
B.26. Výstavba obecných nájomných bytov	EŠ IF	4 000 000€
B.27. Modernizácia obecného rozhlasu	EŠ IF	30 000€
B.28. Rekonštrukcia verejného osvetlenia	EŠ IF	30 000€
Finančný plán - oblasť bývania spolu		111 369 000€

Názov projektov podľa oblastí	Zdroj financovania	Finančný plán
C) OBLASŤ ZAMESTNANOSTI		
C.1. Miestne občianske a preventívne služby	EŠ IF	163 838€
C.2. Národný projekt Rozvojové tímy I.	EŠ IF	727 440€
C.3. Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci	EŠ IF	360 000€
C.4 Podpora udržiavania pracovných návykov	EŠ IF	6 700€
Finančný plán - oblasť zamestnanosti spolu		1 257 978€
Finančná plán celkom		113 856 978€

Zdroj: RPO 2024-2030, vlastné spracovanie

6. REALIZAČNÁ ČASŤ

6.1. Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie RPO

POPIS ÚLOH JEDNOTLIVÝCH PARTNEROV PRI REALIZÁCII RPO

Partnermi realizácie jednotlivých aktivít RPO sú subjekty:

- verejnej správy – materská škola, základná škola, relevantné inštitúcie pre jednotlivé oblasti rozvoja obce (ÚPSVaR, okresný úrad – odbor starostlivosti o ŽP, Spoločný stavebný úrad),
- spolupracujúce firmy a spoločnosti, s ktorými má obec zmluvu (na základe VO alebo priamym zadáním),
- vlastníci hnutel'ného i nehnuteľného majetku na území obce,
- spolupracujúce záujmové skupiny, občianske združenia, neziskové organizácie (napr. MAS) so sídlom alebo prevádzkou v obci, s činnosťou, ktorú vykonávajú na území obce,
- donori a poskytovatelia grantov, dotácií, darov

Úlohy uvedených partnerov vychádzajú z príslušnej legislatívy, uzatvorených zmlúv i dohodnutých záväzkov v rámci jednotlivých aktivít RPO.

33

POPIS POSTUPOV ORGANIZAČNÉHO A INŠTITUCIONÁLNEHO ZABEZPEČENIA REALIZÁCIE

Realizácia Rozvojového plánu obce začína po vypracovaní a schválení tohto dokumentu obecným zastupiteľstvom. Realizáciu zabezpečuje samospráva po celú dobu platnosti dokumentu v súčinnosti s ÚSVRK SR a rozvojovým tímom.

Obecné zastupiteľstvo

Obecné zastupiteľstvo vykonáva v súvislosti s RPO nasledovné činnosti:

1. schvaľuje celý dokument Rozvojového plánu obce,
2. každoročne schvaľuje vyhodnotenie plnenia RPO,
3. schvaľuje spolufinancovanie jednotlivých projektov financovaných z doplnkových zdrojov financovania a z prostriedkov rozpočtu obce,

4. schvaľuje každoročne hodnotiace a monitorovacie správy,
5. rozhoduje o zmenách a aktualizácii RPO v spolupráci s ÚSVRK SR,
6. vykonáva iné činnosti (ak je to potrebné/relevantné).

Starosta

Starosta vykonáva v súvislosti s RPO nasledovné činnosti:

1. podpisuje uznesenie o schválení / aktualizácii RPO,
2. riadi proces realizácie RPO,
3. vykonáva uznesenia a zastupuje obec vo vzťahu k štátnym orgánom, k právnickým a fyzickým osobám (riadiace orgány jednotlivých operačných programov, dodávatelia, fondy a iné),
4. spolupracuje s externými subjektami,
5. zabezpečuje činnosti na úrovni jednotlivých projektov (príprava projektovej dokumentácie, príslušné povolenia, proces verejného obstarávania, dodávky služieb, tovarov a stavebných prác) a prípravu žiadostí o doplnkové zdroje financovania,
6. komunikuje s partnermi RPO, ktorými sú na národnej úrovni ÚSVRK SR, krajskej VÚC a miestnej úrovni predovšetkým vzdelávacie inštitúcie, spolky, aktivisti a na regionálnej úrovni relevantné inštitúcie,
7. vykonáva iné činnosti (ak je to potrebné/relevantné).

Obecný úrad

Obecný úrad vykonáva v súvislosti s RPO nasledovné činnosti:

1. zabezpečuje inštitucionálne a administratívne veci týkajúce sa plnenia RPO,
2. okrem prípadov, kedy budú žiadateľmi/prijímateľmi projektov iné subjekty v plnom rozsahu zabezpečuje (vykonáva) administráciu a procesy komunikácie, hodnotenia, monitorovania RPO.

7. MONITOROVANIE A HODNOTENIE

RPO Poša je živým dokumentom. Jeho realizácia bude dôsledne sledovaná a monitorovaná. Jednotlivé opatrenia a úlohy budú realizované obcou Poša, organizáciami zriadenými a založenými obcou, zaangažovanými aktérmi aktívnymi v obci resp. v spolupráci s ďalšími organizáciami a inštitúciami.

Monitorovanie plnenia RPO obce Poša bude stálym a dlhodobým procesom zameraným na sledovanie kvalitatívnych a kvantitatívnych zmien pomocou vybraných ukazovateľov, cieľom ktorého bude získavanie informácií o skutočnom plnení opatrení. Na základe výstupov monitorovania a hodnotenia je potrebné následne uskutočniť aktualizáciu strategických cieľov, opatrení a pod.

Monitorovanie a hodnotenie súvisí aj s analýzou a riadením rizík a komunikáciou s verejnosťou ako „pravidelný odpočet“ a prezentácia dosiahnutých výsledkov. Monitoring umožňuje RPO vhodne aktualizovať (časovo a vecne), či uplatniť iný prístup a vychádza z Plánu hodnotenia a monitorovania. Je dôležité uistiť sa, že vybrané aktivity a projekty skutočne prispievajú k riešeniu identifikovaných problémov a dosiahnutiu strategických cieľov.

35

Monitorovanie sa realizuje priebežne počas celého trvania platnosti RPO na úrovni plnenia jednotlivých aktivít v spolupráci s ÚSVRK sa aktualizuje v spolupráci RT/RK/OGA/CT.

Výstupom monitorovacieho procesu je súhrnná správa za každý uplynulý kalendárny rok stále k 31.5. nasledujúceho roka za predchádzajúci rok, ktorú vypracuje rozvojový tím a predloží starostovi obce na vedomie. Cieľom monitorovania je získavanie informácií o skutočnom plnení aktivít, čo môže byť východiskom pre zmenu prípadného negatívneho vývoja, spôsobu realizácie, definovanie a prijatie nových či pozmenených opatrení.

Hodnotenie sa realizuje na úrovni celého RPO. Výstupy hodnotenia sú súčasťou súhrnnej správy, ktorú vypracováva rozvojový tím obce a predkladá vedeniu obce.

ZÁVER

Rozvojový plán obce je komplexným, strategickým dokumentom. Pre obce, ktorým je určený je záväzný. Rozvojový plán vzniká na základe mapovania členov Rozvojového tímu v obci v oblasti vzdelávania, zamestnanosti, bývania prierezovo s protirómskym rasizmom. Mapovanie sa realizovalo formou dotazníkového zisťovania, pološtruktúrovaným rozhovorom, pozorovaním a štúdiom strategických dokumentov. Na tvorbe Rozvojového plánu obce sa nevyhnutne podieľala aj verejnosť, aby požiadavky zahrnuté v tomto dokumente predstavovali čo najväčší záber potrieb, názorov a pripomienok všetkých obyvateľov obce. V obci sa konalo komunitné fórum, kde bola pozvaná široká verejnosť z obce a konali sa štyri stretnutia fókusovej skupiny. Za účastníkov fókusových skupín boli vybraní poprední predstavitelia záujmových skupín nachádzajúcich sa v našej obci. Výsledkom bolo zostavenie SWOT analýz pre oblasť zamestnanosti, vzdelávania a bývania prierezovo s protirómskym rasizmom.

Po dôkladnej analýze súčasného stavu sa vytýčila vízia obce, stanovili sa ciele, priority obce a opatrenia, preklapili sa do konkrétnych projektov, ku ktorým sa priradili zdroje financovania. Projekty sú uvedené v programovej časti, majú za cieľ zabezpečiť realizáciu programu rozvoja obce. Veľmi dôležitou súčasťou je finančný plán. Poslednú časť tohto dokumentu tvorí inštitucionálne a organizačné zabezpečenie potrebné pre úspešné naplnenie cieľov RPO s podrobným popisom činností jednotlivých zložiek samosprávy obce Poša. Realizácia Rozvojového plánu obce bude priebežne monitorovaná a hodnotená počas celého obdobia trvania jeho platnosti.

Dúfame, že prostredníctvom tohto dokumentu naplníme Víziu obce Poša do roku 2030 a prispejeme k prosperite obce. Ďakujeme všetkým, ktorí sa podieľali na tvorbe Rozvojového plánu obce, ako aj na jeho budúcej realizácii v súčinnosti samosprávy obce, ÚSVRK SR a CRT.

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK:

CT – Cestujúci tím
CRT – Centrum rozvojového tímu
ČSR – Česko Slovenská republika
EŠIF - Európske štrukturálne a investičné fondy
FS – Fókusová skupina
IÚS – Integrovaná územná stratégia
JRD – Jednotné roľnícke družstvo
MAS – Miestna akčná skupina
MIRRI – Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie
MOaPS - Miestne občianske a preventívne služby
MRK - Marginalizované rómske komunity
MŠ - Materská škola
NP RT I. – Národný projekt Rozvojové tímy I.
OcÚ – Obecný úrad
OGA – Odborný garant aktivít
PO – Prioritné oblasti
POO - Plán obnovy a odolnosti SR
PRO/PHRSR - Program rozvoja obce/Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
RK – Regionálny koordinátor
RPO – Rozvojový plán obce
RT – Rozvojový tím
SODB - Sčítanie obyvateľov, domov a bytov
SOŠ – Stredná odborná škola
SR – Slovenská republika
SRO – Spoločnosť s ručením obmedzeným
SŠ – Stredná škola
SZČO – Samostatne zárobkovo činná osoba
ÚPSVaR - Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
ÚSVRK - Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity
VO – Verejné obstarávanie
VPP – Verejno prospešné práce
VÚC – Vyšší územný celok
ZŠ - Základná škola
ŽP – Životné prostredie

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY:

BABJAK, Radomír. 2024. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Poša na roky 2024 – 2030. 2024. 95s.

BURAI, Miroslav et al. 2017. Poša. prvé vydanie. Jovsa:Adrián BURAI – Tlačiareň, 2017. 240 s. ISBN 978-80-89508-23-5

MDVRR (2015): *Metodika na vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC.* Bratislava: Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, verzia 2.0, február 2015.

PHSR(2019).: *Prešovského samosprávneho kraja 2020-2030.*

SODB 2021 - *Sčítanie obyvateľov, domov a bytov k 2021*

Stratégia 2030 *Stratégia pre rovnosť, inklúziu a participáciu Rómov do roku 2030*

Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030

Quo vadis, Romale?" - *analyticko-strategický dokument o rómskych komunitách na území PSK*

<https://www.posa.sk/>

<https://psk.sk/domov/samosprava/vyzvy-granty-a-dotacie/nove-programove-obdobie-2021-2027/phrsr-psk-2021-2030/>

<https://romovia.vlada.gov.sk/strategie/strategia-pre-rovnost-inkluziu-a-participaciju-romov-do-roku-2030/?csrt=5192585116727383261>

<https://www.romovia.vlada.gov.sk/>

<https://www.scitanie.sk/>

<https://www.slovak.statistics.sk/>

Príloha č.1.: Spracovatelia Rozvojového plánu obce Poša 2024 – 2030

Spracovatelia rozvojového plánu obce Poša		
p. č.	titul, meno a priezvisko, titul	Úloha, pozícia pri spracovaní dokumentu
1.	Mgr. Anna Višňanská	Spracovateľ mapovania oblasti zamestnanosti
2.	Miloš Gorol', DiS.art Mgr. Yveta Macušková Mgr. Antónia Lačná	Spracovatelia mapovania oblasti bývania
3.	Zuzana Gradošová Daniela Nadzamová Marianna Šmat'ová Slávka Gažová	Spracovatelia mapovania oblasti vzdelávania
4.	Ing. Peter Matta	Spracovateľ projektového portfólia
5.	PhDr. Tatiana Balická	Spracovateľ ostatných častí dokumentu, pomocný facilitátor
6.	Mgr. Jozef Mihalčín	Regionálny koordinátor, facilitátor
7.	Mgr. Rastislav Zubaj	Konzultant, člen cestujúceho tímu
8.	PhDr. Miroslava Chovancová	Konzultant, odborný garant aktivít
9.	PhDr. Darina Barančíková	Konzultant, člen cestujúceho tímu

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2024

